

શ્રી વિજય નાટક સમાજ.

જેસલ-તોરેલ.

કર્ના ગાયનો તથા ટુંક સાર.

કાપાલી પ્રસિધ્ધ કરનાર.

વિહ્વલદાસ હેમચંદ્ર ભાવનગરવાળા.

માલેશ-શ્રી વિજય નાટક સમાજ.

દાત મુ. આનંદરાવ. બોમ્બે થીએટર-મુખર્મી.

આ આપણા મુળાદિ મધે ફુગરી મારકારની સામે આવેલા

શ્રી "મુસલીમ" પ્રીન્સિપ પ્રેક્ષના માલેક અને મેનેજર

આજ ગૃહામહાસેન મહાજનવાદ સંપ્રદાય

અમદાવાદવાળાએ જાણ્યો.

આટલી પ મી.]

[પ્રત ૨૦૦૦]

સંવત ૧૯૭૬.

સને ૧૯૨૦.

કીમત ચાર આના.

જુને પદાવળી રમ્યા ભાગ્ય મુજબ સફળરૂપે કરાવી પ્રસિદ્ધ કરવારે

મને લોક પોતાના સ્વાધીન કાળમાં છે માટે પ્રસિદ્ધ કરાવી

રવિ સિવાય કોઈએ આ નાટક તથા તેમાંના ગાયનો

જાપવાં-છપાવવાં, વેચવાં-ખેંચાવવાં કે

જાગવાં-જાગવાનાં નહીં.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૮-૨૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ મેલ-તરત-ગાયત્રી

વિષય ૬-૧૨-૪.

ચાલુ જમાનાની છેલ્લામાં છેલ્લી ફેશનના

મજબુત અને શોભાવનાર

ઘડીઆળો.

જેવા કે હાથે બાંધવાના સોના, ચાંદી, નીકલના ફેનશી, પટા સાથેના ઘડીઆળ તેમજ ખીસામાં રાખવાના, દીવાલપર ટાંગવાના, ફરનીચરોને શોભાવનારા દરેક જાતના ઘડીઆળો અમારી કુપનીમાંથી મળ્યાજ સસંતા ભાવે મળશે, તેમજ દરેક જાતના ઘડીઆળોનું રીપેરીંગ કામ કરવાને હમારી કુપનીમાં અનુભવી હુશીઆર કારીગરો રાખેલછે બહારગામના ઓરડરો ઉપર પુરતુ ધ્યાન આપવામાં આવશે.

શ્રી મહારાજ વોચ કું.

ગીરગામ રોડ, નાં ૩૭૬—૮૧

પ્રથમ નાં ૨.

રાજા મહારાજાઓ,

નવાખ સાહેબો, નામદાર સરકારના ધાસસભાના ઓનરેબલ મેમબરો, સેશન્સ જજો, કરનલો, મેજરો, કેપ્ટનો, નામદાર લેટ વોઈસરાયના લેટ ઓનરરી એ. ડી. સી. પોલીટીક્સ એજન્ટ, સરકારી સીવીલ સરજનનો, એમ. ડી.ની ડીગ્રી ધરાવનારા મોટા ડાક્ટરો તથા દેશી અને યુરોપીયન અમલદારો અને મહસબોમાં બાદશાહીચાકુતી નામની જમ જાહેર દવા બહુ વપરાય છે એવું તેના ઉપયોગીતાની નીશાની છે—ગવર્નમેન્ટ લેબોરેટરીમાં આ રજવાડી દવા ચોનાલાઈઝ થએલ છે.

બાદશાહી ચાકુતી.

ગમે તે કારણથી યુમાવેલી તાક્ષત પાછી લાવે છે, પુરુષોત્તમ કાયમ રાખે છે. આ રાજવંશી ચાકુતી વીર્ય વીકારના તમામ વ્યાધી સંટાડે છે અને વીર્ય ઘટ બનાવી ખરૂં પુરુષોત્તમ આપે છે. ખરી મરદાઈ આપનાર અને નબળા માણસને પણ જીવાનની માફક જોરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાભ લેવા અમારી ખાસ ભલામણ છે, આ દવા વાપરવામાં કોઈ પણ જાતની પરેશની જરૂર નથી. ૪૦ ગોળીની ડબી એકના રૂપીઆ દશ.

બાદશાહી યુનાની લેપ.

ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે, ખરૂં પુરુષોત્તમ લાવવા માટે આ લેપ ફતેહમંદ ધલાજ છે, અહિંસ એકની ડબીના રૂપીઆ આઠ.

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ, રાજકોટ—કાઠીયાવાડ.

વગર ઇજાએ વાળ કાઢવા માટે

બાદશાહી સાબુ.

બાદશાહી સાબુ—સફાઈથી વાળ દુર કરવા માટેજ.

બાદશાહી સાબુ—ચામડીનો અસલી રંગ રાખે છે કાળા પડતી નથી.

બાદશાહી સાબુ—હિન્દુસ્તાનમાં હજારો દુકાનો પર મળે છે.

બાદશાહી સાબુ—વાપ નારાઓ સંપૂર્ણ સંતોષ પામ્યા છે.

બાદશાહી સાબુ—ચામડીના તમામ દર્દ નાશુદ કરે છે.

બાદશાહી સાબુ—હર હપતે વાપરવાથી તુકશાન થતુંજ નથી.

બાદશાહી સાબુ—ગૃમ લાગીના વાળ સારી રીતે કાઢે છે.

બાદશાહી સાબુ—ત્રણ સાબુના બોક્સ એકનો રૂ. ૧, પો. ચાર આના.

હિન્દુસ્તાનમાં જગે જગે વેચવા માટે એજન્ટો જોઈએ છે.

સ્વતંત્ર વેપાર—હજારોની કમાઈ.

કાંઈ વીજીટ સામગ્રી ક્રીમત માત્ર રૂ. ૧૫.

ફોટોગ્રાફ

ઉતારવાના

છુપા કેમેરા

કેમેરાથી નાનું અચ્ચુ પણ સહેલાઈથી ફોટોગ્રાફ ઉતારી શકે છે. દોડતી રેલ્વે, હડતું પક્ષી, દશ, વીર, પચીસ માણસનો ગરૂપ વીગેરેના ફોટો સહેલાઈથી ઉતારી શકાય છે. દરેકને ફોટોગ્રાફ ઉતારવાનું કામ હોર બેઠાં શીખાવી શકાય છે. કેમેરા લાકડાની પેટીના બે વ્યૂકાઈડર ઓ ડ્રક્સલાઈડ; લેન્સટર, ડાયક્રામ, ટાઇમ પલેટ રીકાર્ડીંગ, સંપૂર્ણ માહિતીસહી ક્રીમત રૂ. ૧૫ પોસ્ટેજ પંદર આના, દરરોજ દસ રૂપિયા કમાઈ શકાય છે.

સી. સી. મહાજન એન્ડ કોં મુળજી જેઠા મારકીટ સામે-મુબઈ

શ્રી પરમહંસ.

જેસલ-તોરલ નાટકની

પ્રવેશવાર ટુંક હકીકત.

પ્રારંભમાં મંગળાચરણ.

પ્રવેશ ૧—શ્રી કચ્છમાં સુજનગરના લુછયા કુંગર પાસે બહાદુર જોડેજ જેસલભા પોતાના સાથીઓ સાથે ત્યાંથી જતા આવતા મુસાફરોને તથા ઘણી જનોને લુટે છે. તે લુટમાં અંજરના વાણીયા સંધીરના દીકરાની વહેલ વડુ ઢીંગળાંને તથા પોતાની ભાત્રી શશીલેખાની બહેન સુખાનસાની દીકરી દાની વગેરેને બંધનમાં રાખે છે. ચોરીને શીર જોરી વહેલ વીજળી તથા જેસલભાનું પ્રેમબંધન.

પ્ર. ૨—ખંભરામાં જેસલભાનાં ભાભીપાસે મોઢેરાના રાજા રાવળ માલહેના દીવાના કુમાર પુરંજયની ગમ્મત. દાનીના હરણની દારી મરત ખખર મળતા શશીલેખા પોતાના સ્વામી મહારાજ સંત્રામસિંહ પાસે દીવર જેસલભાને દેશપાર કરવાનો હડ કરીને જેસલભાને ઘેર જવું.

પ્ર. ૩—રાણી અમૃતનો બોધ, જેસલભાનો ક્રોધ, વહેલી વીજળીનું માન, દાની કુંવરી તરફથી દીવાના પુરંજયનો તથા માશી શશીલેખાનો તીવ્રમર, શ્રી આધીન મોટા ભાઈ સંત્રામસિંહનો હુકમ માન્ય કરી નામકાઈ જેસલભાનું રાણી અમૃત વીજળી તથા દાની સાથે મંજરા ભેડી પોતાના અન્જરના રહેઠાણમાં રહેવા ચાલ્યા જવું.

મં ૪—અધનમાં પડેલી સ્ત્રીઓ સાથે પાણી ભરવા આવેલ વઢેલ વીજળી તથા નીમકઢરામી ગલકટનો પ્રેમ, જેસલલાનો વહેમ, ગલકટનો નાશ વીજળી વીંદાસ

પ્ર ૫—મુંડામાંથી બાહ્ય જનતાનો પ્રપંચ, મોઢેરાના બોળા પટેલો.

મં ૬—સતી તોરલની ઉત્પત્તિ યશવંતરાય તથા રાણી મુશીલાને થતો આનંદ, તોરલદેના યુદ્ધ ચંદનદાસ મહાત્માનો ચમત્કાર.

પ્ર ૭—મોઢેરામાં રાણી રૂપાદે પાસે દીવાના કુમારની દીલગીરી ભરી ગમ્મત, ચમત્કારી સતી તોરલના દર્શન અર્થે રાજા રાણી તથા કુમાર પુરંજયનું પ્રયાણ,

પ્ર ૮—સોનગઢનો કાડી કુમાર સાંસતીયાજી સંસારથી વીરકત રહેતા છતાં સતી તોરલની સમક્ષ સમજી પીતાજી સુધડસેન તથા સસરાજી યશવંતરાય પ્રત્યે સખંધની કબુલાત આપે છે.

પ્ર ૯—શ્રી દેવી મંદીરે સતી તોરલ તથા સદગુણી સાંસતીયાજીના વીવાહની ખુશાલી, રાવળ માલદે તથા રાણી રૂપાદેનો સત્કાર, સતી તોરલના પ્રતાપે દીવાના પુરંજયનું ડાહ્યા થવું તથા શ્રી દેવીની સ્વયંજ્યોતીનું પ્રગટ થવું, આનંદોત્સવ.

પ્ર ૧૦—પ્રપંચથી બાહ્ય જનતા મુંડા મોચણના સંસારનો ચીતાર, અંજારના લુટાયેલા (દરજી મીઠા) પ્રેમાનંદ પંચોળી સાથે વરજુશંકર છોકરી પ્રેમકુંવરના સખંધનો નીશ્ચય.

પ્ર ૧૧—વામડમાં વખણાતી લાકડીયાની લાકુ ડોશીને લુંટવા આવેલ લુંટારા, જેસલલાનો ગ્રાસ, સતી તોરલના તથા તેની નામેરી દેવાંગી બેડીનાં વખાણુ સાંભળી તે જનનું હરણ કરી લાવવા જેસલ જડેજની પ્રતિજ્ઞા, લાકુ ડોશીનો ચમત્કાર.

અંક બીજો.

- પ્ર૦ ૧—સોનગઢ પાસેના જંગલમાં નિદ્રાવશ થયેલા રાવળ મનદે તથા તેના હુમાર પુરંબ પ્રત્યે જગતના ચોર જેસલવાનો જીતમ સતી તોરલના નામનો પ્રતાપ, જેસલગઢની હાર, રાણી રૂપાદેની છત.
- પ્ર૦ ૨—(અંબરનો મીઠો દરજી) પ્રેમાનંદ પંચાળીને ત્યાં વજ્રેશંકર તથા વેણીશંકર કાકા લગ્નની લાડુ માટે થતી ફજેતી. મુંડા મોચલુની છોકરી પ્રેમકુંવરને વજ્રેશંકર આલણ તરફથી મળતો દુચન મંત્ર.
- પ્ર૦ ૩—શ્રી પેલી મંદીરમાં હુટારા જેસલની દ્રઢતા, હુયાઇ, માંસનીલાજ સળંગના લલાઇ, સતી તોરલની દાનાઈ, માગણી કલુલ દેસંગી ઘોડી તથા સતી તોરલ સાથે જેસલનું કચ્છ પ્રયાણ.
- પ્ર૦ ૪—કચ્છ જતાં હાલારમાં આવેલ પડધરીથી ધ્રોળનાં રસ્તામાં જેસલ જઈએ પ્રત્યે થતી સેરમની જ્ઞાન ઓળીએ, જૂમાર ખંડન, મંડન બળદેની ચોરી પડધરીના પટેલેનો ક્રોધ, ચોરીની શોધ.
- પ્ર૦ ૫—ધ્રોળની લાગેજેયાં મોચનાં ધણુ લજળવા તથા બળદે લજળવા વીશે સતી તોરલનો ચમત્કાર, રાજ પ્રથુલા વગેરે સર્વની ખુશામી. જોડીયા અંદર થઇ પુણા અંદર સતી તથા હુટારાનું જતું.
- પ્ર૦ ૬—દુચકા મંત્ર અજમાવતાં પ્રેમાનંદનું પોગળ પ્રગટ થવું, (દરજી પહોં બહેર થવું.) પ્રેમકુંવરનો પસ્તાવો.
- પ્ર૦ ૭—પુણા અંદર નજીક દરીયામાં લાગેલું અચકર તોફાન, બહાદુર હુટારાનો ગલરાટ, સતીની વીરજ, પાપનો પ્રકાશ, સતી તોરલના પ્રતાપે બહાણુ હુટારો તથા પ્રસાદરો વીગેરે સર્વનો તોફાનથી મોત ઉદ્ધાર.

અંક ૩ નો.

- પ્ર૦ ૧—ઠેરાશંકર (મુંડા) ત્રીજળી (મોચણ) ની પરસ્પર ઓળખાણ પ્રમદુરરને થતો પરતાવો તથા આનંદ.
- પ્ર૦ ૨—અંબરના જુંડમાં પીંજરામાં પુરાએલા કુમાર પુરંજયનો છુટકારો. દીવાની રિથતિમાં તિરરકાર આપેલાનો યાની દશામાં દાની કુંવરી તરફથી સત્કાર પ્રેમબંધન, નિમકહરામી નોકરોનો આપ-સમાં નાશ. સતી તોરલના પ્રતાપે રાવળ માલદેના વૈરની શાંતિ. જેસલ જાહેનનો પશ્ચાતાપ, દાની પુરંજયના વિવાહ.
- પ્ર૦ ૩—મોદેરાના બેળા પટેલો, મા મોચણ અને આપ મુંડા તેનાથી દરજી શું મુંડા તેની તકરાર, રાવળ માલદેની હજુર આપ, પાપી-ઓને લાયક શિક્ષા.
- પ્ર૦ ૪—અંબરના જુંડમાં બંધનમાં પડેલાઓનો સતી તોરલની આજ્ઞાથી છુટકારો લુગડાં ધોવા બહાને પાપી હુટારાના પાપ ધોવાનો ખલાજ.
- પ્ર૦ ૫—રાણી રૂપાદેનો સંત સમાગમનો ઠરાવ, રાવળ માલદેના હુકમનો અનાદર, રાજની રીસ.
- પ્ર૦ ૬—સતી તોરલની યુક્તિથી વગર પાણીએ વગર ખડકે લુગડાં ધોવા-યાનો ચમત્કાર, પાપી જેસલના પાપનો નાશ, રાણી રૂપાદેનું આમંત્રણ. બેતા આમંત્રણમાં ત્રીજળને નહિ લઇ જવાની નીતિ. દેવ બાળકને જેસલજ્ઞાની ચતુરરાણી અમૃતને સોંપી બનેનું મોદેરા જવું.
- પ્ર૦ ૭—સતી તોરલના પ્રતાપે રાણી રૂપાદેનો કેદમાંથી છુટકારો, પુરંજયનો વધ, રાજ રાવળ માલદેનો ક્રોધ, લડાઇની તખ્તારી.

- ૩૦ ૮—રાવળ માલહેનું લશકર સાથે આવવું, પુરંજ્યના મરતક બદલ થાળમાં પુણ્યનો ઢગડો, મૃત્યુ પામેલાનું સતી પ્રતાપે સજીવન થવું. રાજબાળા દાસી તથા રાજકુમાર પુરંજ્યને થતો આનંદ.
- ૩૦ ૯—જાસુ જનોની આજીજીથી ચમત્કારી સતી તોરણનું સ્વયં- પ્રગટેલી સમાતમાંથી પ્રગટ થવું સતી સનમુખ જેસલનો સમાત લેવાનો નિશ્ચય સાંસતીયાજીનો સમાત લેવાનો નિશ્ચય, શ્રી દેવીનાં દર્શન, પીર જેસલ તથા સતી તોરણને મળતાં વરદાન સર્વેને થતો આનંદ, ભક્તિ વિજયના ધ્વની સાથે પ્રયોગનું સમાપ્ત થવું.

મુખ્ય પાત્રોના નામ.

જેસલ ...	...શ્રી કચ્છનો પ્રસિદ્ધ જાડેજો (ધુલરા)
સંપ્રામસિંહ ...	...જેસલનો મોટો ભાઈ
સાંસતીયાજી ...	...સોનગઢનો કાકીકુમાર
મુઘલસેન ...	...તેનો પિતા
યશવંતરાય ...	...સતિ તોરલનો પિતા
રાવળ ભાલદે ...	...મોદેરાનો રાજા (ગુજરાત)
પુરંજય ...	...તેનો પુત્ર
પ્રથુલા ...	...ધ્રોળનો દરબાર
ચતુરસેન ...	...સીંધનો સેનાપતિ
ચંદનકાસ ...	...તોરલનો ગુરુ
ટાકરાશંકર ...	...એક મુડો
પ્રેમાનંદ પંચોળી ...	...અન્નરનો મીઠો દરજી

(૧૨)

ત્રી વર્ગ.

તોરણ ... ...સોનગઢના ઝડી સાંસતીયાજીનાં ધર્મ પત્નિ
(દેવાગનાં અવતાર.)

પુશીલા... ...સતિ તોરણની માતા.

રાશીલેખા ... ...સત્રામસિંહની રાણી.

રાણી રૂપાંદે ... ...રાવળ માંસદેની રાણી.

દાનીયા... ...સિંધના જરાશીયા દાનુરાયની પુત્રી પુરંજયની
થનાર પત્નિ.

અમૃતયા ... ...જેસલભાની રાણી.

વીજળી... ...વડેલી મોચણ.

ત્રિમહુવર... ...મુંડા મોચણની ઝાકરી.

શિવાય હુદારા, દરબારી, વારંગનાઓ, દાસ દાસીઓ, સાધુ,
બ્રાહ્મણો, પટેલો, દેવતાઓ વગેરે વગેરે.

શ્રી ગણેશાય નમઃ

પરમ ભકત

જેસલ-તોરણ.

નાટકનાં ગાયનો.

—

અંક ૧ લો.

મંગળાચરણ.

બાળાઓ—

૧

વિધિ સુતા વિષ્ણુ કરધર જય કરને વાણી માતા
ગાયે જ્ઞાતા ગુણુ પુષ્પ ગાતા રીદિ સિદિ દાતા
શુભ વિધિ હરિહર ગુણુ સાંભળતાં
પિતૃ ભુવન તણ પ્રેમે ધાતાં
વેગે સેવક હૃદય વિચરતાં
પરમ પીયુષપી પ્રસન્ન થાતાં
એવાં દયાળુ દેવી, આપો પુદ્ધિ નવ વિધી
જાણુ હાંસ યાગે, સૌ જનને સૂખ શાતા.....વિધિ

જેસલલા-સરદારો—

૨

જય કરો વીરનરો હુંચી હુંચી લાખોને,
 તનમાં મનમાં હામ ભારી રાખોને;
 ફતેહ જય ઠગની મિતિ તણા મગની,
 ડગડગ રીતિ આરી હાં—હાં—હાં
 નહિ ડરતાં મન અરિ-હણુતાં,
 રણમાં લડતાં કદિ શીર પડતાં;
 હાં સારી શીખ, દીધી ઠીક,
 હો શુરવીર રણધીર હાં—હાં—હાં—જય.

જેસલ-વીજળી—

૩

યશોદાના બચાના જેવા લાગો છે. છોગાળા,
 રંજ માણું રહી સંગમાં રૂપાળા—
 રાજા જેદને વળ્યાં તે લાગે રંભા માટે મારા,
 વિશ્વમાંહી વિજળી નામે પ્રગટી દારા—
 ચોરી ને આવી કરી, ગોરી ગુલાળી મળી,
 ગુલાળી મુખને કંઠણ કુચ નોંધ;
 ખીલેલ પુષ્પ ગળી, પરાગ લેવા માહી;
 ભ્રમર ભટકતાં, ગુંજારવ કરતા;
 લોક આરી લોક કોઈ છરી ખાઈ મરશે,
 તેનું પાપ તુને નડશે—

શરીરેખા, }
સંત્રામસિંહ }

૪

દુર દેશ પાર ભરથાર, મુજ દીયરને તડકાળ;
ધર ધિર નાર મનમાં લગાર જોડે ન્યાય કરીને હાલ
બલીમનો બે કરી ન્યાય રાખશે, નાથ નગર મોઝાર
કરૂં પ્રાણ ત્યાગ કરા શાંતી રાખ તુજ આધીન મુજને ધાર

અમૃતબા—

૫

બુઝો જગતમાં બુલમ બે ભાગ છે બળીઆના
ગરીબને મારી અમીરી સ્વીકારી મહાલે મસ્તાન;
પરહીત ઘટપટ પડી મરે, પાપી માંખ સમાન;
રોતાતું ને પારકું, કરે એકજ હેવાન.
એવઃ સ્વાર્થના અધા બને, મદ પીને દીવાના
હરિ વિસારી હું પદે મારી હોઠ કમાન;
વીધે દિનતું દીલ તે, છોડી જીભ વચબાણ
દુઃખીયાને મારી સુખીયા બની, સુખીયા કહેવાણા.

તોરણ સંભામ.

શરીરેખા—

૬

લ્યો રામ રામ છે ભાઈ, બહુ બાણી બે કદરાઈ;
નિજ ભામાથી ભરમાઈ, કરો દુર સહોદર ભાઈ.
સાગર નહિ મેલે માળ, બહુ નદીઓ પળતાં રાબા;
બોલે શું બોલો આઝા, બાણું છું સર્વે બા બા;
હુટી ઘણાં દીધાં, દીયરજી દુઃખો દીધાં,
અમોને અકારાં કીધાં સીધાં સીધાં.

વીજળી-અલકંટ—

૭

ભામીની પાણી ભરાવે ભલા ભલાને;
 પાણી ભરાવે સલામો કરાવે.... .... ભલા
 રંગીલી રૂપાળી જોબન ભરી નારી;
 પુરૂષ વશ કરી નયનમાં નચાવે.
 તમારા જેવી.... .... ભલા.
 બળીયો બાણાસુર સમો જે જગ નવ છતાય.
 નારી નયન સર લાગતાં તે અતિ આધીન થાય.

જેસલ-વીજળી—

૮

અમક વો ચીત ચટકે મટકે લટકે ચાલતાં બહાલી.
 ચતુર છો ચટકાળી
 બીવરાવો બહુ ફક્કડ અકકડ નગર બહાદુરી દેખાડ
 નીરબય રહો ખ્યારી
 બહાદુરીની બીક છે બીજા માટે પુઢી તમે તો છો
 શીર સાટે
 વેડું બાણી સાચાં ઓસડ વાટે ખરેખરો તે તો
 પુશ્પીથી ખાટે
 હું છું વધંદ ખરો, મારું દઈ હરો;
 પ્રીત પાન કરો, ઠીક ઠામ ઠરો. અમકાવો

મુશીલા—

૯

નારાયણ તારો કળા ન કળાણી,
 અકળ અતિ વેદ વદે વાણી;
 એકના શરીર ઉપર છત્ર ઢળે છે,
 અને એક પ્રાણી ભરે પ્રાણી—
 પલમાં આહો તે કુરો કદી મન હર્ષ ન શોક,
 દેનારા પ્રભુ એક છે લેનારા બહુ લોક.
 જ્યારે વસ્તુ દીયો ત્યારે લેનારો તે લેતા થાકે,
 એવા દીન બંધુ મને એક આપો;
 મુંદર સંતાન દીન બાણી— નારાયણ.

પુરંજય, રૂપાદે, }
 સખીઓ—

૧૦

નહિ બોલું (૨) ખીજ વખત ખની સુરખા ના ને હા
 વારે વા કુમાર સાહેબ વાહવા.
 ઘેલાઈ છેલાઈ છોડીને શરમાયા.
 કહીએ અમે થયો તમે સતી પ્રતાપે ડાહ્યા,
 પિતા પ્રસન્ન થાશે,
 માતાજી ગુણ ગાશે;
 સહુ સેવકો હરખાશે,
 જગતપતિ કરે અતિ સુખુદ્ધિ શ્રેય થાવા-નહિ.

શાંસતીયાલ—

૧૧

કૃતિ વીલુની છે ખલિહારી.
 છે ખલિહારી, શેષ ભય છે હારી. કૃતિ વીલુની
 નગખગ વારી શૃષ્ઠ ભુમી તે ભારી,
 રચ્યા જન હોતકારી,
 શાંતિ પ્રસારી મગ મગ શાંતિ પ્રસારી,
 દીધા અધમ ઉધારી. કૃતિ.
 સદાનો સંગાથી શિવ ભલે લેને પાણી,
 ભવ જવું ખાલી હાથે—
 મોહ મદ મની જન્મ તું લેને સુધારી,
 જગ ભાગ ગણીને અકારી. કૃતિ.

સખીઓ—ગરબો

૧૨

કુંવર દેવકીના કાન આજ મારા મેમાન,
 સખી ઓધવને સાથ બળરામ ભગવાન;
 સૈયર સાથે હું લાગી કરવાને સનમાન,
 પ્રેમે શાસથી વીધીથી મેં બનાવ્યા પકવાન.
 પીરસવાને લાવી જ્યારે મોહની લગાડી ત્યારે,
 ચારી લીધું ચીત્ત બાઈ રૂપમાં રહી લોભાઈ;
 અરરરરરરરર હું તો હરખે ભુલી ભાન,

ગોળીને દીધી ગતી ગોળીંદ ગુણ નીધાન.
 લાજ કહે ભાવે ભજો સૌ જન એ મહેમાન;
 તરતરતર ગુણ તાનમાં ગુણી બનો ગુલતાન-કુંવર.

તાલ—

૧૩

હેવી શ્રી દર્શન દયે દયાળી, દાસી તોરલ વીનવે;
 જેવી તેવી પણ છું તમારી, દાસી તોરલ વીનવે.
 આઘ શક્તિ હે ધંધરી અચર સચર તર્મવાસ;
 અગુણ રૂપ મન ભાવનું પુરો મમ અભિલાષ-દયાળી

યશવત માલદે }
 સાંસતીયો તોરલ,
 વીગરે—

૧૪

મારી જગ મગ જ્યોતું ભગીરે,
 મારી ભારી બ્રમણ ભાગીરે-છ-હો-છ.

મણી કંઠને ચાલ્યા ગોતવા ગુરુજીએ ફેરો પતાવ્યો;
 અભાણુપણુમં દુર દેખાતો તે પાસે પરખાવ્યો-છ-હો.

સ્વપ્ન દશામાં બની ભીખારી, ભુપ ઘરોઘર ભમતો;
 ભાગ્યો ત્યારે ગઈ આપદા નીભનું દમાં રમતો-છ

હેવી દયાથી બધી ઉપાધી દીધી એમજ ત્યાગી.
 તોરલ કહે છે તરશે સતો ભકતીના અનુરાગીરે-છ

ટાંકરશંકર-અવલ— ૬૫

ખુબી કેવી ભરથાર(૨) મારી તમારો માફી માગો તત્કાળ
 વાવા શુભીયલ નાર(૨) જેવો તેવો પણ તારો ભરથાર
 તીરછાં નયનનાં મારો ન બાણ;
 વરસાવો અમૃતની ધાર મુખણ,
 અમૃત ધરો વાવી વિષમ ઝેર;
 જેર ન હોય સાકરની દહેર.
 અરે બાઈ બાડી કે છાસ દેજે બાડી,
 બાઈ જેવી તારી વાણી તેવું છાશમાં નાખીશ પાણી
 સાચું કીધું શાણી એક વાર ક્યા આણી.
 પુરા પ્રેમને પીછાની રહો સંગ રંગ માણી,
 વાહવા રસીક પારા પ્રેમ પાળનાર— ખુબી.

બીજીની, -દાની— ૧૬

તલળ તુહીજી આહી મદાલન મીલ કુશાકે વાસ્તે,
 મીલ કુશાકે વાસ્તે મુશકીલ કુશાકે વાસ્તે-તલળ.
 હાં કે શોક દીપમેં તુજે હીતે દહે બાની મીલે-તુજહીતે
 પાણ દે પાણ અયસા અંજર ખુશાકે વાસ્તે,
 કાશીદાન મેં ખુદા જો ખલ ખણી વંજ મંજ હજુ,
 અરજ મુજે આનીજી માફી માફાકે વાસ્તે-તલળ.

અંક બીજો.

૩પદ-જેસલ—

૧૭

પાપ ભારા તું બાંધમાં લુટારારે તારા પાપે પીંબશે
તારી કાયા;

બનકીજીને લઈને જાતાં રામ રૂઠ્યા હણાયો લંકા રાય
ત્રૈપદીને દુખ દેતાં કીચકના સો બાઈ આગમાં ઢોભાયારે
રાણી રૂપાદે રાણી બનાવુંએને સુંદરું બડે જોઈ માયા
ગર્વ નહયો ના કોઈનો રહેશે પાપી સૌ પાપે હણાયારે

રાવલ-માલદે-૩પદ—

૧૮

કરમાં ધરી સમશ્વેર વેરે લઈ જુદમી જેસલનું,
ઘરમાં રીયાળ શું જાય હાય વનરપતિના જે સુખનું
રણમાં રમત રમાડું, માઈ દેખાડું શુરાતન
વિજયની માખા પહેરેં વિજુધ ધશે પ્રસન્ન;
નાહવા સ્વામી ધન ધન. કરમાં.

સાંચતીયે તોરલ, }

૨૩, વગેરે—

૧૯

ઘડીયાણાં વાગે સુતા સદશુર બગેરે
રાતનાંરે માથે પળ ઘડીએ ઘડીઆરાં વાગે
જણજણ બહુ જાતનાંરે જણજણ ધણજાટનાંરે.
ચલુ ચકકરને કાંટા ચાવીની ચાલતાંરે (૨)
સાધો સાધનારે આવે આધ નારે. મા

આવી તુલીને આજ્ઞા કુદો ચમકાવતારે,

તેરલના દેવ દેવી તુરત સુધારતારે

(૨)

લક્ષિત લાવનારે, મુક્તિ લાવનારે —

માથે,

તોરલ—

૩૨૦

જેસલ કરી છે વિચાર, માથે જમ ફેરા માર;

સ્વપ્ન જોવે છે સંસાર, તોરી રાણી કરે છે પોકાર

આવેને જેસલરાય પ્રભ થકીરે, આપણ મળીએરેલ,

પૂરા સંત કોયલાં જઈ જળીએરેલ, ... ટેક.

આ લવ આવીયો અવતાર, માથે સહગુરુને ધાર,

ભાવું ધણીને ધરખાર, બેઠલી ઉતારો લવધાર,

....આવેને.

ચાંદો સુરજ વસે આકાશ, નવ લાખ તારા એની પાસ,

પવન પાણીનો પ્રકાશ, સૌ લોક કરે એની આશ.

....આવેને.

ગુરના ગુરુને નહિ પાર, લક્ષિત ખાડની છે ધાર.

જુગરા શું જાણે સંસાર, એનો એજેગયો અવતાર.

....આવેને.

મોતી એરણમાં ચોરાય, માથે ઘણું ફેરા ધાય;

કુટે ફટકીમાં કહેવાય, સ આની ખરે ખજાણું ધાય.

....આવેને.

નિત્ય ઉઠી નાવાને જાય, કોયલા ઉજળા ન થાય,

ગુણીકાનો ખેટો આપ કેને કેવા જાય,

આવઠાંને મેહે કણુ નવ ધાય.

....

....આવેને.

દેખા દેખી કરવાને જાય, એતો અધુરીયો કહેવાય;

હાથમાં દીવા લઈને કુવે પડવા જાય,

સાર જુગની વાણી તોરી રાણી ગાય.

....

....આવેને.

જેસલ-નોરલ

૨૧

બુરો બરે બુવાની રામણ બુવાન,
 ભવ તરવા કે દી ભજ્યો ભગવાન;
 નથી રહેવાના કાયામાં કાયામાં માણ,
 હૃદય થતાં ઉડી જશે બીજે રહેવાન.
 રમો જમો રાણી માણો, વેલવ ને માન.
 તમો ધર્મી સાથે મળશે તરવાને વહાણ.
 નથી ગણતા વેલવ ને બહાણ ગુણવાન,
 શીવ સરખા ત્યાગી સરે ભજતા ભગવાન.

પ્રેમાનંદ-પ્રેમકુંવર— ૨૨

હું લોખીને લરમાવી, (૨)
 પરણી ખોટી પ્રીત બતાવી (૨)
 બહાલી કીધી વટલાવી.... ....હું.
 તકલીફ તારામાં લખીએ સધ.
 નીરહય થામાં તું છોડી દઈ;
 લટકાણી લાજ છે જવા.... ....હું.
 સુધારી લે બગડી બાણ,
 ના ના પાણ બ મર લાણ,
 હું ખ દઉં દરબારે દોરાવી;
 હું લોખી (૨).... ....હું.

જેસલ-તોરલ—

૨૩

પાપ તારૂં પ્રકાશ બડેલ ધરમ તારો સંભાળરે,
તારી બેઠલીને ખુડવા નહિ હઉં જાડેજરે;
એમ તોરલ કહે છે.

જતા મથેળ વાળ તોરી રાણી જતા મથેળ વાળરે,
એટલા ગુન્હા મેં કર્યા તોરલદેરે;
એમ જેસલ કહે છે.

હુટી કુંવારી જન તોરી રાણી હુટી કુંવારી જનરે,
સાત વીથું મોડખ ધા મારીયા તોરલદેરે;
એમ જેસલ કહે છે.

ગોંદરેથી વાળેલ ગાય તોરી રાણી ગોંદરેથી વાળેલ ગાયરે
વનના મેં મોર જણા મારીયા તોરલદેરે.
હરણ હયાં લખચાર તોરી રાણી હરણ હયાં લખચારરે
હુગરોમાં દવ મેલીયા તોરલદેરે,
એમ જેસલ કહે છે.

પુન્યે પાપ ઠેલાય ભક્તિ કર પુન્યે પાપ ઠેલાયરે,
બની બાબક લજ બહુ તાપીને જાડેજરે— એમ.
શાન્ત થયું તોફાન વીરા એ શાન્ત થયું તોફાનરે,
આવો કાંઠે ઉતરો જાડેજરે;
એમ તોરલ કહે છે.

અંક ત્રીજો.

પાકરાશંકર-વીજળી— ૨૪

વહાલારે લીલા અજબ છે ઈશ્વરની જુઓ અલખેલા,
 દીધાં મેળવી સરખે સરખાં
 તારારે દીઠાં ગજબ મેં સીનાં ચરીત્ર પહેલ વેલાં
 લોભાવ્યો મને કરીને લટકાં.
 શાના લટકા શાના ચટકા શું થાશે પ્યારા.
 ઉત્તમ કેવી હું તમ જેવી વિચારે ધુતારા,
 સાચો આતો સંગ છે,
 રસીલીજી રંગ છે—

•લાલા.

પુરંજય— ૨૫

તમે કોણુ તરણવય બાળા આવ્યાં આ ભયકારી સ્થાન
 જ્યાં જમન મનો મલીમ જેસલ લેતો બહુ જનનો જન
 સલુણી છબી નહિ હોય વિધિએ સરજી પીજી આપજીમાન
 રમણી રક્ષા કરે માણું મુખથી ભાવ ધરી લગવાન. તમે.

પુરંજય-ઠાની— ૨૬

મોહની લગાડી રાજ ખાવરી બનાવી આજ,
 નાજીકડી મગતી.
 બળતવી મધુરી વેણુની વીણા લલી
 લીની નાંખી વાલાજી પ્રેમે સુરતી કાજ. મોહની.

માગું છું પ્રેમથી રસીલા રહેમથી,
અધરામૃત પાઈ અમર કરમે લેરહેશે લાજ. મોહની.
પંખીને મુરતી આપું જલ્લો વલી,
મારી મગલી રાખે અમર મોરલીયાર માર જ.

જેસલ-તોરણ— ૨૬

જરે જડેજા લુગડાં ધોવાં લુગડાં પાઈ વહેલો આવજો
હો..... વીરા.
નુગરામાંથી મુગરે ચાતાં ધીરજ મનમાં ધરજો,
હો..... ધીરા.
જોજે વીના જળ વીના પથ્થર વીર કદાવધા દુર કાઢજો
તોરણ તારી વણી ન્યારી સમજુ ન તેનો સાર જો
હો..... પહેની.
જેઠલી સાથે મુને જથાળ્યો તેમ લવસાવરથી તારજો (૨)
હો..... પહેની જરે.

પુરંત-જય-તાની— ૨૮

મારી કદર કરી જ તમે નાથજી,
વીના ઝવેરી ન પથ્થરે-હીરા હાથજી;
જો ઝવેરી ચાહે લેવા કીંમત હલકી લાગે દેના,
લલકણા લાલા મેં કેવાં લક્ષણુ જાણી લીધાં એવાં.
ચાતુર તારો ચતુરાઈ ન્યારી,
કાસો ધારી હરદમ પ્યારી;
મારા હીરાની કીંમત પુરો આપજો,
અલખેલી પ્રમથેલી બેલો આવજો—મારી.

તોરણ—

૨૬

પહેની ખ્યાસ મારીજ સાચવળે બહાલાં બાળ
બાળ મધુરાં, હ્રમ આશ્રમનાં,
સાચાં મલે છે ભક્તનાં,
દેશેદય કરનાર—સાચવળે.

મીઠવી—

૩૭

તોરણે વળ નર તારીયા,
ભાવતીયો ને સંધીર;
જસલ જગનો ચોરટો,
પલમાં કીધો પીર—

સપ—

૩૧

જય જય જય જય તોરણ દેવી,
પીર બનાવ્યો પ્રેમે પાપીણુદાશને આપી બુદ્ધિ,
સ્નેહિ દેવી સેવી
સતીના સમાજમાં અગ્રણી આ જગતમાં,
ગુરુ કૃપાથી ભાવે ભક્તિ કરીને
જ્ઞાન જ્ઞાન દઈ દીનને દયા ધરીને
કયા પવિત્ર પ્રાણી પીડા હરીને;
સુખદ ભાણ ઉદય થયો,
હાસ જનો પર કરી દયા શ્રી દેવી.

સમાપ્ત.

બાહર ખખર.

આમારો કપેલીના નામના નાનખવા ગાયનોની ગાય-
રીએ, જ્યાં આમારો મુકામ રૂપે જાયા રોકી કાઢને
મ માલ્યાની મગાપી.

તે પડી ગોળી નામ. હીસત. ગાયનીઆના ૧૧ મ કોમત.

ગિ-૧ મે મગા રૂપે હુરુદા	૧-૪-૦	વિશ્વ મગા ૧૧૧	૦-૧-૦
ગ્રી-૨ મે મગા વિશ્વ	૦-૪-૦	અમર તલમી	૦-૪-૦
નામર ભક્ત	૦-૪-૦	મયા ભક્ત	૦-૪-૦
નીપમ-માલિક	૦-૪-૦	પાથ પામલી	૦-૪-૦
યોગક-પા...	૦-૪-૦	તેમત-પામ	૦-૪-૦
મનહર-મેળા	૦-૪-૦	પીરમત માલિક	૦-૪-૦
મદા-વેના-કાપલી	૦-૪-૦	મીલક આમર	૦-૪-૦
ગોલરે શમરીર	૦-૪-૦	મોલે ભક્ત	૦-૪-૦
ગ્રી ગયમતી	૦-૪-૦	મહારામ શાનનુ.	૦-૪-૦
ઉવરી-પુરેવા	૦-૪-૦	આમારો કોમિત	૦-૪-૦
મા ૧ પીળ ભક્ત પુડીક	૦-૪-૦	આમા મહત મામન	} ૦-૪-૦
		બને રીર માલિક	

વિદ્યદાસ હેમલલાઈ બનીપુરીયા.

માલિક-ગ્રી વિ. ના. સમાજ.

